

Lever, galla och bukspottkörtel

Hepatit B är en inflammation i levern som orsakas av ett virus. Viruset kan överföras med blod eller genom oskyddat sex. De flesta som får hepatit B blir friska utan behandling, men kan överföra viruset under flera månader. Några har kvar sjukdomen hela livet.

Du kan <u>vaccinera dig mot hepatit B</u> i förebyggande syfte. Du kan också undvika att bli sjuk om du vaccinerar dig inom ett dygn efter att du har kommit i kontakt med viruset.

Hepatit B delas in i akut och kronisk hepatit B. Den första tiden kallas sjukdomen för akut hepatit B. Ibland försvinner inte viruset, utan finns kvar i kroppen i mer än sex månader. Då kallas det för kronisk hepatit B.

Här nedan beskrivs de vanligaste symtomen vid hepatit B. Men det varierar mycket från person till person hur kraftiga symtomen blir.

En del får inga symtom alls. Bland vuxna är det bara ungefär hälften som får symtom. Barn som är yngre än fem år får nästan aldrig några symtom.

Det tar mellan två och sex månader från att du har blivit smittad av viruset till du får symtom.

De första symtomen på hepatit B liknar symtomen vid andra infektioner. Du kan bli trött, få lite feber, ont i huvudet och ont i kroppen. Du kan också må illa och få mindre matlust. En del får nässelutslag, klåda och ont i lederna.

Efter ungefär en vecka med de första symtomen kommer de symtom som är mer typiska för hepatit. Din hud kan bli gulaktig, urinen blir ofta mörk och avföringen ljus.

Den gula färgen syns tydligast i ögonvitorna och det är också där man ofta först ser det gula. På dig som har ljusare hy kan det se ut som att du har en solbränna med gulröd underton. På dig som har mörkare hy syns det gula mindre.

Du kan också känna dig öm i magen, strax under revbenen på höger sida. Där sitter levern, som kan svullna när den blir inflammerad.

Efter några veckor brukar gulheten försvinna och du börjar återhämta dig. Men det är vanligt att du har minskad aptit och känner dig trött under flera veckor eller månader, trots att viruset inte längre finns kvar i kroppen. Du kan känna dig trött både fysiskt och psykiskt.

Ibland klarar inte kroppens immunförsvar att bli av med viruset. Då blir infektionen kronisk. Det räknas som kronisk hepatit B om du fortfarande har kvar viruset efter sex månader. Då är det vanligt att infektionen sedan finns kvar hela livet. Viruset kan finnas kvar även om du känner dig helt frisk.

Barn som smittas under sitt första levnadsår har stor risk att få en kronisk infektion som finns kvar hela livet. Det är ovanligt att infektionen blir kronisk om du smittas som vuxen.

Kronisk hepatit B ger oftast inga symtom. Trots det kan sjukdomen ibland skada levern.

Kontakta en vårdcentral eller en infektionsklinik om du har symtom som du tror beror på hepatit B.

Kontakta en <u>vårdcentral</u> eller <u>jouröppen mottagning</u> så snart det går om du inte är vaccinerad mot hepatit B och något av följande stämmer:

- Du misstänker att du har kommit i kontakt med blod som innehåller hepatit B-viruset.
- Du har haft oskyddat sex med någon som har hepatit B.
- Du har stuckit dig på till exempel en spruta som kan ha använts av någon som har smittsam hepatit.

Det är viktigt att du söker vård samma dag. Då kan du få vaccin som gör att du inte utvecklar sjukdomen.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha <u>sjukvårdsrådgivning</u>. Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Kontakta mottagningen du behandlas på om du har akut hepatit B och börjar må mycket sämre och känner dig väldigt sjuk. Om det är stängt, sök vård på en akutmottagning.

Hepatit B-viruset finns i blodet och i andra kroppsvätskor. Viruset kan överföras även om den som är sjuk inte har några symtom.

Hepatit B kan överföras vid oskyddat sex, som vaginala samlag, anala samlag och vid munsex.

Även små mängder blod kan överföra viruset mellan människor. Du kan bli smittad om du får i dig blod som innehåller viruset, till exempel om du använder eller sticker dig på en spruta som någon som har hepatit B har använt.

Viruset kan också överföras om du får smittsamt blod på ett sår på huden eller på slemhinnorna i ögonen, munnen eller könsorganen.

Barn kan få viruset vid förlossningen om den som föder barnet har hepatit B. Därför testas alla gravida i Sverige för sjukdomen. Det nyfödda barnet vaccineras om det behövs.

Du kan överföra viruset redan ungefär sex veckor innan du får några symtom. Du kan också överföra viruset i flera månader efter att du känner dig frisk igen, och ibland ännu längre. De som får kronisk hepatit B kan överföra viruset hela livet.

Du får inte ge blod eller donera organ om du har haft hepatit B.

De flesta blir helt friska från hepatit B. Då finns inte viruset kvar i blodet. När du har haft sjukdomen och blivit frisk är du immun för resten av livet. Du kan ändå fortfarande få andra sorters hepatit, som hepatit A och hepatit C.

Berätta för läkaren att du har haft hepatit B om du får någon annan allvarlig sjukdom. Det kan ha betydelse vid vissa kraftiga behandlingar, till exempel <u>behandling med cytostatika</u>.

Hepatit B räknas som en allmänfarlig sjukdom enligt <u>smittskyddslagen</u>. Det innebär att läkaren som upptäcker att en person har sjukdomen måste anmäla det till smittskyddsläkaren i sin region och till <u>Folkhälsomyndigheten</u>.

Hepatit B är också smittspårningspliktig. Det betyder att läkaren ska spåra varifrån du fick sjukdomen och vilka fler personer som kan ha fått den.

Alla gravida i Sverige testas för hepatit B. Barnet kan smittas med hepatit B vid förlossningen om du som är gravid har hepatit B. Det nyfödda barnet vaccineras då för att inte bli sjuk. Barnet får den första sprutan direkt efter födseln. Sedan får hen ytterligare tre doser under det första året. Risken är annars stor att barnet får kronisk hepatit B.

Infektionen överförs lättare till barnet om den som är gravid har höga virusmängder. En gravid person med väldigt höga virusmängder kan få läkemedel mot hepatit B under sista delen av graviditeten. Då minskar risken för att överföra viruset till barnet.

Du kan <u>vaccinera dig mot hepatit B</u>. Det är det säkraste sättet att skydda sig mot infektionen. Det kan du göra på en vaccinationsmottagning. Du tar tre doser av vaccinet.

Du erbjuds kostnadsfri vaccination om någon närstående har hepatit B eller om du lever i en miljö där sjukdomen är vanlig. Du kan också behöva vaccin om du har ett arbete där risken är stor att du kommer i kontakt med blod som innehåller viruset.

Vaccination mot hepatit B ingår i vaccinationsprogrammet för barn sedan 2016.

Du kan vaccinera dig om du har kommit i kontakt med viruset, om du inte var vaccinerad sedan tidigare. Vaccinationen ska ske inom ett dygn från smittotillfället för att fungera så bra som möjligt och förhindra att du får sjukdomen. Du får då de tre vaccindoserna tätare och behöver en fjärde dos efter ett år.

Vaccination rekommenderas om du ska på en långresa eller flytta till ett land där hepatit B är vanligt. Kontakta en vårdcentral eller vaccinationsmottagning i god tid före resan.

Använd kondom eller femidom vid sex. Vaccinera dig om du har en partner som har hepatit B.

För att ta reda på om du har hepatit B får du lämna<u>ett blodprov</u>. Provet visar om du har hepatit B-virus i blodet. Svaret brukar komma inom några dagar.

Om provet visar att du har hepatit B får du sedan fortsätta lämna prover för att kontrollera dina levervärden och för att se om infektionen är borta.

Du får fortsätta gå på läkarkontroller och lämna blodprov om du har kronisk hepatit B. Det görs för att kontrollera hur smittsam du är och för att se hur levern fungerar. Vanligtvis får du lämna blodprov och gå på läkarbesök cirka en gång per år, men det kan variera.

Kontrollerna sker oftast hos en läkare på en infektionsklinik, men ibland kan du ta proverna på en vårdcentral.

Kronisk hepatit B kan skada din lever. För att ta reda på om din lever har skadats får du genomgå en mätning av hur elastisk din lever är, en så kallad elastografi. Den visar hur allvarlig en eventuell leverskada är.

Läkaren eller sköterskan gör mätningen med hjälp av en särskild apparat. Undersökningen gör inte ont. Den tar fem till tio minuter och görs ofta i samband med ett mottagningsbesök.

Du kan behöva undersökas med <u>leverbiopsi</u> om det är svårt att bedöma elasticitetsmätningen. Då tas ett vävnadsprov från din lever.

Akut hepatit B behandlas vanligtvis inte, utan sjukdomen läker av sig själv. De allra flesta blir helt friska.

Du kan få behandling med läkemedel som lindrar symtom som klåda eller ledvärk.

Det finns ingen behandling som gör dig frisk från kronisk hepatit B, men det finns behandling som kan hämma viruset och göra så att din lever inte försämras. Det kallas för virushämmade behandling. Du kan få sådan behandling om du börjar få skador på levern. Behandlingen kan förhindra att du får <u>levercirros</u>, som ibland kallas skrumplever.

Det finns två olika typer av behandlingar med virushämmande läkemedel. Den vanligaste behandlingen består av tabletter som ska tas varje dag under flera år, ofta hela livet.

Ibland används i stället ett läkemedel med det verksamma ämnet interferon. Läkemedlet tar du med en spruta en gång i veckan, under ett års tid. Du tar sprutorna hemma.

Du som får behandling behöver gå på regelbundna läkarkontroller. Hur ofta du behöver gå beror på behandlingen och hur du mår. Du kan behöva gå på tätare kontroller och undersökningar om du har levercirros och din lever fungerar dåligt.

Till en början kan du känna dig så dålig att du mår bäst av att vara hemma och vila, i allt från ett par dagar till några veckor. Du kan behöva <u>sjukskrivas</u> under flera veckor, om du arbetar eller studerar.

För att inte skada levern ytterligare ska du undvika att dricka alkohol fram till dess att hepatiten är helt borta. Du som har kronisk hepatit ska alltid undvika att dricka alkohol.

Prata med din läkare om du har ett arbete där det finns en risk att du kan överföra sjukdomen till andra. De allra flesta kan arbeta som vanligt eller få andra arbetsuppgifter under en period, om man mår bra och inte behöver vara sjukskriven.

Många läkemedel bryts ner i levern. Rådgör alltid med din läkare om vilka läkemedel du kan använda. Det gäller även receptfria läkemedel.

För att undvika att överföra sjukdomen till andra behöver du följa vissa regler:

- Sätt förband och plåster på sår, även om de är små.
- Förpacka alltid tamponger, bindor eller annat som har blod på sig noggrant innan du slänger det i soporna.
- Berätta direkt att du har hepatit B om någon kommer i kontakt med ditt blod. Personen kan då kontakta vården och få vaccin, om det behövs.
- Ha inte sex med någon utan att först berätta att du har hepatit B.

- Använd kondom eller femidom om du har sex med en person som inte är vaccinerad eller immun.
- Dela inte hygienartiklar som rakhyvlar, tandborstar eller liknande med andra.
- Undvik att tatuera eller pierca dig eftersom du då kan blöda. Om du ändå vill göra det måste du först berätta för personalen att du har hepatit B.
- Dela inte sprutor, blandningskopp eller andra verktyg med andra personer om du använder narkotika. <u>Det finns</u>
   hjälp få om du vill sluta med narkotika.

I kontakt med vården behöver du tänka på följande:

- Berätta alltid att du har hepatit B när du söker vård eller tandvård.
- Du måste komma på återbesök och provtagningar du blir kallad till.
- Berätta för din läkare om du har en närstående som inte är vaccinerad.

Akut hepatit B kan ibland orsaka en så allvarlig leverinflammation att du kan behöva vård på sjukhus.

Kronisk hepatit B kan orsaka <u>levercirros</u>. Det finns även en ökad risk för <u>levercancer</u>, särskilt om du har fått levercirros. Risken att få någon av följdsjukdomarna är högre om du också har andra hepatitvirus, nedsatt immunförsvar eller om du dricker alkohol.

Levern sitter högt upp i magen, på höger sida.

Hepatit B är en <u>inflammation</u> i levern som orsakas av ett virus. Det finns flera sorters hepatit som orsakas av virus; <u>hepatit A</u>, hepatit B, <u>hepatit C</u>, hepatit D och hepatit E.

Hepatit brukar också kallas för gulsot eftersom huden ofta blir gulfärgad när du blir sjuk. Dengulsot som nyfödda barn kan få är inte hepatit och är inte smittsam.

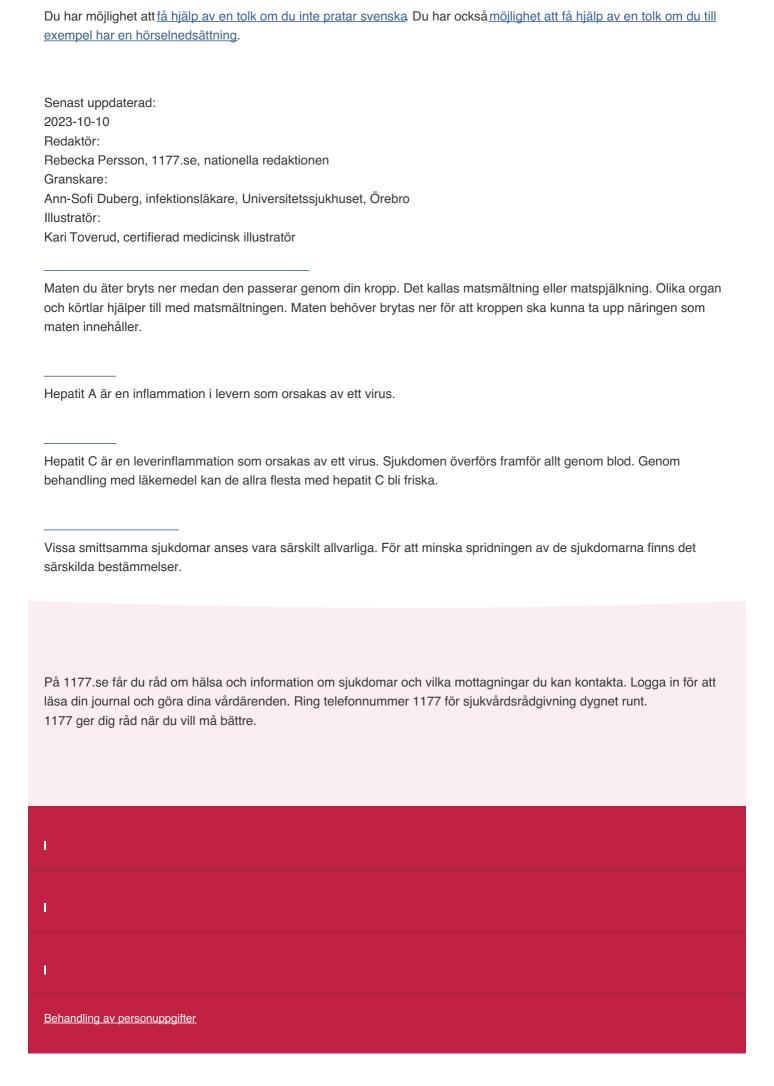
<u>Levern</u> renar blodet, lagrar fett och socker och bryter ner vissa ämnen som till exempel alkohol och läkemedel. Den är också viktig för vissa av kroppens hormoner och för blodets förmåga att stoppa blödningar.

När du har akut hepatit B klarar levern inte att bryta ner vissa ämnen lika bra längre. Levern klarar heller inte av att rensa bort ett gulfärgat ämne som kallas bilirubin ur kroppen. Det är det som gör att du kan få gula ögonvitor och gulaktig hud.

Du kan söka vård på vilken vårdcentral eller öppen specialistmottagningdu vill i hela landet. Ibland krävs det <u>remiss</u> till den öppna specialiserade vården.

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du<u>förstå informationen</u> som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och <u>hur länge du kan behöva vänta på vård</u>.

Även barn ska få vara delaktiga i sin vård. Ju äldre barnet är desto viktigare är det.

Hantering av kakor

Inställningar för kakor

1177 – en tjänst från <u>Inera.</u>